

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- آیا تاکنون موضوعی جغرافیایی در اطراف شما بوده است که حس کنجکاوی شما را جلب کرده باشد؟ در جدول زیر، مسئله‌ی موردنظر خود و موارد داده شده را تکمیل کنید.

نمونه	مراحل
	سوال پژوهش
	فرضیه‌ی پژوهش
	جمع‌آوری اطلاعات
	پردازش اطلاعات
	نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها

« پاسخ »

نمونه	مراحل
عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر a در دهه‌ی اخیر چیست؟	سوال پژوهش
به نظر می‌رسد خدمات آموزشی، درمانی و تفریحی و شغلی، عامل افزایش جمعیت شهر a است.	فرضیه‌ی پژوهش
به سالنامه‌ی جمعیتی یک دهه‌ی اخیر مراجعه می‌کنیم و با کمک عکس‌های هوایی و ماهواره‌ای	جمع‌آوری اطلاعات
درصد تغییرات جمعیت و درصد شاغلان در یک دهه مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.	پردازش اطلاعات
بین تقاضای نیروی کار در شهر a و جذب جمعیت در آن رابطه‌ی مستقیم وجود دارد.	نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها

۲- به خبر داده شده توجه کنید و به سوالات کلیدی جغرافیا پاسخ دهید.

«توفان عصر یکشنبه بیست و هشتم تیرماه ۱۳۹۴ توفان در کن و سولقان تاکنون ۲۰ کشته برجا گذاشته است. بر اثر این بارندگی و سیل، مقداری از کوه‌های سمت امامزاده داوود ریزش کرده است؛ تعدادی از درختان شکسته شده و به همراه مقداری سنگ، حرکت کرده و در مسیر پل کیگا قرار گرفته که تعدادی از شهروندان که در این مسیر قرار گرفته‌اند، جان خود را از

دست داده‌اند. دو کارگر چینی شاغل در پل سنگان آزادراه تهران - شمال هم بین کشته‌شدگان حادثه هستند.»

کجا؟ چه چیز؟
چه کسانی؟
چطور؟

« پاسخ »

کجا؟ کن و سولقان

چه چیز؟ توفان

چرا؟ بارندگی و سیل

کی (چه وقت)؟ عصر یکشنبه ۲۸ تیر ۹۴

چه کسانی؟ تعدادی از شهروندان و کارگران چینی شاغل

چگونه؟ تعدادی از درختان شکسته شده و به همراه مقداری سنگ حرکت کرده است.

۳- ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی را نام ببرید.

« پاسخ »

پرسش‌نامه، مصاحبه و مشاهده

۴- روش میدانی را توضیح دهید.

« پاسخ »

در این روش، پژوهشگر برای جمع‌آوری اطلاعات ناگزیر است به محیط بیرون برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه، به گردآوری اطلاعات بپردازد. در واقع، او باید ابزار سنجش و اطلاعاتی خود را به میدان ببرد.

۵- منظور از روش کتابخانه‌ای چیست؟

« پاسخ »

این روش در تمامی پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در برخی از آن‌ها تمام تلاش پژوهشگر در کتابخانه صورت می‌گیرد و در برخی دیگر، بخشی از پژوهش در آنجا انجام می‌شود.

۶- جغرافی‌دانان، اطلاعات خود را از چه منابع و روش‌هایی به دست می‌آورند؟

« پاسخ »

الف) روش کتابخانه‌ای
ب) روش‌های میدانی

۷- جغرافی‌دانان برای مطالعه و پاسخ‌گویی به سؤالات خود به ..... نیاز دارند.

« پاسخ »

جغرافی‌دانان برای مطالعه و پاسخ‌گویی به سؤالات خود به اطلاعات نیاز دارند.

۸- فرضیه‌ها پژوهشگر به چه عواملی بستگی دارد؟

« پاسخ »

میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس او

۹- چرا فرضیه‌سازی از مراحل حساس پژوهش است؟

« پاسخ »

زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش نقش راهنما را دارد.

۱۰- ..... از مراحل حساس پژوهش است.

« پاسخ »

فرضیه‌سازی از مراحل حساس پژوهش است.

۱۱- در کدام مرحله، پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؟

« پاسخ »

طرح سؤال و بیان مسئله

۱۲- مطالعه‌ی ..... و ..... دیگران در طرح سوال و بیان مسئله، موردنیاز پژوهشگر است.

« پاسخ »

مطالعه‌ی سابقه و پیشینه‌ی مسئله و نتایج پژوهش دیگران در طرح سوال و بیان مسئله، موردنیاز پژوهشگر است.

۱۳- شیوه‌ی مطالعه در جغرافیا چه مراحل‌ی را طی می‌کند.

« پاسخ »

(۱) طرح سؤال و بیان مسئله (۲) تدوین فرضیه (۳) جمع‌آوری اطلاعات (۴) پردازش اطلاعات (۵) نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها

۱۴- ماهیت هر پدیده با کدام سؤال مورد دلالت قرار می‌گیرد؟

« پاسخ »

چه چیز

۱۵- رکن اساسی جغرافیا چیست؟

« پاسخ »

مکان وقوع پدیده‌ها

۱۶- کدام عامل به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس پژوهشگر بستگی دارد؟

(۱) جمع‌آوری اطلاعات (۲) انتخاب موضوع (۳) فرضیه‌های پژوهشگر (۴) تجزیه و تحلیل اطلاعات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فرضیه‌های پژوهشگر به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس او بستگی دارد.

۱۷- حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات در کدام مرحله پژوهش

انجام می‌شود؟

(۱) جمع‌آوری اطلاعات
(۲) تدوین فرضیه
(۳) پردازش اطلاعات
(۴) نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله‌ی پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات آغاز می‌شود.

- ۱۸- پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا چه کاری انجام می‌دهد؟
- (۱) آن را به صورت علمی و در چارچوب سوالات جغرافیایی مطرح می‌کند.
  - (۲) ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند.
  - (۳) فرضیات خودش را براساس ماهیت و اهمیت موضوع دسته‌بندی می‌کند.
  - (۴) موضوعش را در چارچوب شناخت اولیه‌اش بیان می‌کند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤالی نوشته و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود.

- ۱۹- زمینه‌های بوجود آورنده یک پدیده توسط چه سؤالی در جغرافیا پرسیده می‌شوند؟
- (۱) چگونه؟
  - (۲) چرا؟
  - (۳) چگونه؟
  - (۴) چه چیز؟

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سر و کار دارد. سول چه چیز، برماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد، سؤال چرا به علت وقوع پدیده می‌پردازد. سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد. سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد. سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط مورد توجه قرار می‌دهد. سؤال چگونه، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد مانند زمینه‌های بوجود آورنده یک پدیده.

- ۲۰- ماهیت هر پدیده جغرافیایی توسط چه سؤالی پرسیده می‌شود؟
- (۱) چگونه؟
  - (۲) چرا؟
  - (۳) چگونه؟
  - (۴) چه چیز؟

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سر و کار دارد. سؤال چه چیز، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد، سؤال چرا به علت وقوع پدیده می‌پردازد. سؤال چه موقع، به روند زمانی موضوعات می‌پردازد. سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط مورد توجه قرار می‌دهد. سؤال چگونه، به بررسی سیر تکوین تحول پدیده می‌پردازد.

- ۲۱- عبارات‌های زیر عملکردهای «پژوهشگری» است که روی تغییرات جمعیتی شهر کرج مطالعه نموده است، با توجه به مراحل پژوهش جغرافیایی، کدام مورد را می‌توان به‌ترتیب در گام «دوم» و «چهارم» قرار داد؟
- (الف) به نظر می‌رسد وجود زمینه‌های مناسب اشتغال، عامل افزایش جمعیت شهر کرج است.
- (ب) پژوهشگر با کمک عکس‌های هوایی و ماهواره‌ای، رشد فیزیکی شهر کرج را طی یک دهه بررسی می‌کند.
- (ج) درصد تغییرات جمعیت و درصد شاعلان در یک دهه در شهر کرج با استفاده از روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.
- (د) با توجه به قابلیت‌های جغرافیایی شهرهای اطراف، صنایع کوچک در آن‌جا ایجاد شود.
- (۱) الف و ب (۲) الف و ج (۳) ب و د (۴) ج و د

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- (الف) گام دوم: تدوین فرضیه
- (ب) گام سوم: جمع‌آوری اطلاعات
- (ج) گام چهارم: پردازش اطلاعات
- (د) گام پنجم: نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

- ۲۲- کدام گزینه بیانگر وجه تشابه دو عکس داده شده است و سد شاه عباسی در کدام شهر واقع شده است؟

- (۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها - طبس
- (۲) بهره‌برداری انسان از محیط برای رفع نیازها - طبس
- (۳) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها - شوشتر
- (۴) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها - شوشتر

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر دو تصویر بهره‌برداری انسان از محیط برای رفع نیازها را نشان می‌دهد، با این تفاوت که گاهی این بهره‌برداری با توجه به توان‌های محیط (درک توان‌ها) و گاهی صرفاً نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌های خود است و سد شاه عباسی در شهر طبس (استان خراسان جنوبی) واقع شده است.

- ۲۳- کدام سؤال کلیدی در جغرافیا، به روابط متقابل انسان و محیط توجه دارد؟
- (۱) چطور (۲) چه چیز (۳) چه موقع (۴) چه کسی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سؤال کلیدی «چه کسی» در جغرافیا به روابط متقابل انسان و محیط اشاره دارد.

۲۴- کدام گزینه در ارتباط با جمله زیر، به سوالات کلیدی در جغرافیا به درستی اشاره می‌کند؟
«مدارس خوزستان به علت ریزگرد در ۲۹ آبان‌ماه تعطیل شد.»

- (۱) چرا - چه موقع - چطور
(۲) کجا - چه چیز - چه موقع
(۳) چرا - چه چیز - چه کسی
(۴) کجا - چه کسی - چطور

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
کجا ← خوزستان
چه چیز ← ریزگرد
چه موقع ← ۲۹ آبان‌ماه

۲۵- کدام گزینه مراحل «دوم» و «چهارم» پژوهش در جغرافیا را به درستی نشان می‌دهد؟ (به ترتیب)
(۱) جمع‌آوری اطلاعات - پردازش اطلاعات
(۲) تدوین فرضیه - پردازش اطلاعات
(۳) تدوین فرضیه - جمع‌آوری اطلاعات
(۴) بیان مسئله - جمع‌آوری اطلاعات

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مراحل پژوهش در جغرافیا:
۱- طرح سؤال و بیان مسئله ۲- تدوین فرضیه ۳- جمع‌آوری اطلاعات ۴- پردازش اطلاعات ۵- نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

۲۶- به ترتیب «قله زردکوه» و «شهر کوهپایه‌ای سی‌سخت» در کدام استان‌ها واقع شده‌اند؟
(۱) لرستان - کردستان
(۲) کردستان - لرستان
(۳) چهارمحال بختیاری - کهگیلویه و بویراحمد
(۴) کهگیلویه و بویراحمد - چهارمحال بختیاری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
قله زردکوه ← چهارمحال بختیاری
شهر کوهپایه‌ای سی‌سخت ← کهگیلویه و بویراحمد

۲۷- موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام سؤال‌های کلیدی در جغرافیا هستند؟

(الف) بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.

(ب) با رکن اساسی جغرافیا سروکار دارد.

(ج) به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.

- (۱) چه چیز - چرا - چه موقع
(۲) کجا - چه کسی - چه موقع
(۳) چه چیز - کجا - چگونه
(۴) چه کسی - چگونه - چه چیز

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

چه چیز ← بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.

کجا ← با رکن اساسی جغرافیا سروکار دارد.

چگونه ← به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.

۲۸- کدام گزینه می‌تواند پاسخ سؤال «چرا» در ارتباط با وقوع پدیده ریزگرد در خوزستان باشد؟

(۱) بی‌توجهی به تثبیت خاک

(۲) تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر

(۳) وجود ریزگردهای بیش از حد مجاز

(۴) قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها، باتلاق‌ها، واحه‌ها و ...

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پاسخ سؤال «چرا» در ارتباط با وقوع پدیده ریزگرد در خوزستان، تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر است.

۲۹- محیط جغرافیایی حاصل تعامل چه عواملی است؟

(۱) محیط طبیعی با محیط انسانی

(۲) مکان با دانش جغرافیایی

(۳) توان و ظرفیت‌های محیطی با مکان جغرافیایی

(۴) تبدیل محیط طبیعی با محیط جغرافیایی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.

۳۰- شهر کوهپایه‌ای «سی‌سخت» در کدام استان قرار دارد؟

(۱) چهارمحال بختیاری

(۲) کهگیلویه و بویراحمد

(۳) کردستان

(۴) گیلان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شهر کوهپایه‌ای سی سخت در استان کهگیلویه و بویراحمد قرار دارد.

۳۱- کدام یک از تصاویر داده شده قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سد قوسی جهان است که یکی از نمونه‌های عالی خلاقیت، دوران‌دیشی و سخت‌کوشی ایرانیان است و بادگیر دو طبقه‌ی ابرکوه و ناحیه‌ی کوهستانی زردکوه به‌ترتیب در کدام استان واقع شده‌اند؟

(۱)

(۲)

(۲) ۲ - کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال بختیاری
(۴) ۱ - چهارمحال بختیاری، یزد

(۱) ۱ - یزد، کهگیلویه و بویراحمد
(۳) ۲ - یزد، چهارمحال بختیاری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تصویر شماره‌ی ۲ سد شاه عباسی است که قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سد قوسی جهان است که یکی از نمونه‌های عالی خلاقیت، دوران‌دیشی و سخت‌کوشی ایرانیان است و بادگیر دو طبقه‌ی ابرکوه در استان یزد و ناحیه‌ی کوهستانی زردکوه در استان چهارمحال بختیاری واقع شده است.

۳۲- با توجه به خبر داده شده، کدام گزینه به سوالات کلیدی جغرافیا پاسخ نادرستی داده است؟

«توفان در عصر یکشنبه ۹۴/۴/۲۸ در کن و سولقان تاکنون ۲۰ کشته برجا گذاشته است. بر اثر این بارندگی و سیل، مقداری از کوه‌های سمت امامزاده داوود ریزش کرده است؛ تعدادی از درختان شکسته شده و به همراه مقداری سنگ، حرکت کرده و در مسیر پل کیگا قرار گرفته که تعدادی از شهروندان که در این مسیر قرار گرفته‌اند، جان خود را از دست داده‌اند. دو کارگر چینی شاغل در پل سنگان آزادراه تهران - شمال هم بین کشته‌شدگان حادثه هستند.»

(۱) کجا؟ ← کن و سولقان

(۲) چه چیز؟ ← شکسته شدن درختان و حرکتشان به همراه سنگ‌ها و قرار گرفتن در مسیر پل کیگا

(۳) چه وقت؟ ← عصر یکشنبه بیست و هشتم تیرماه ۱۳۹۴

(۴) چرا؟ ← وقوع بارندگی و وزش بادهای شدید

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همه‌ی موارد به‌جز گزینه‌ی ۲ درست است. سوال چه‌چیز، برماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد و پاسخ سوال «چه‌چیز» در خبر داده شده، «توفان و سیل» است. مورد گفته شده در گزینه‌ی ۲ مربوط به سوال چطور است نه چه چیز.

۳۳- به ترتیب، عبارتهای زیر به کدام یک از سوالات کلیدی در جغرافیا اشاره می‌کند؟

(الف) «بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.»

(ب) «به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.»

(پ) «روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد.»

- (۱) چطور؟ - چرا؟ - چه کسی؟
 (۲) چطور؟ - چه موقع؟ - کجا؟
 (۳) چه چیز؟ - چطور؟ - چه کسی؟
 (۴) چه چیز؟ - چه موقع؟ - کجا؟

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(الف) سؤال چه چیز، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.

(ب) سؤال چطور، به بررسی سیر تکوین و تحویل پدیده می‌پردازد.

(پ) سؤال چه کسی یا چه کسانی، روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد.

۳۴- با توجه به عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی، کدام نمونه می‌تواند تعادل محیط را در مدت طولانی حفظ کند و

چرا شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست؟

(۱) تولید برق در کویر مصر، اصفهان - زیرا جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند.

(۲) گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع استان لرستان - زیرا جغرافیا توان‌های محیطی را به صورت کلی و همه‌جانبه مطالعه و بررسی می‌کند.

(۳) تولید برق در کویر مصر، اصفهان - زیرا جغرافیا توان‌های محیطی را به صورت کلی و همه‌جانبه مطالعه و بررسی می‌کند.

(۴) گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع استان لرستان - زیرا جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «تولید برق در کویر مصر، اصفهان» تعادل محیط را در مدت طولانی حفظ می‌کند.

جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند. بنابراین شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست. پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

- ۳۵- مثال‌های زیر، به ترتیب مربوط به کدام مراحل پژوهش در جغرافیا هستند؟
- (الف) به نظر می‌رسد وجود زمینه‌های مناسب اشتغال، عامل افزایش جمعیت شهر کرج است.
- (ب) عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر کرج در دهه‌ی اخیر چیست؟
- (ج) بین تقاضای نیروی کار در شهر کرج و جذب جمعیت در آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.
- (۱) طرح سؤال - تدوین فرضیه - نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها
- (۲) تدوین فرضیه - طرح سؤال - نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها
- (۳) طرح سؤال - جمع‌آوری اطلاعات - تدوین فرضیه
- (۴) تدوین فرضیه - جمع‌آوری اطلاعات - بیان مسئله

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- (الف) به نظر می‌رسد وجود زمینه‌های مناسب اشتغال، عامل افزایش جمعیت شهر کرج است. ← تدوین فرضیه
- (ب) عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر کرج در دهه‌ی اخیر چیست؟ ← طرح سؤال
- (ج) بین تقاضای نیروی کار در شهر کرج و جذب جمعیت در آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد. ← نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها

- ۳۶- در تحقیقی با موضوع «عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر کرج»، در کدام گزینه پژوهشگر می‌تواند ضمن توجه به تغییرات جمعیتی، به بررسی علت‌های پنهان تغییرات هم پردازد؟
- (۱) گام چهارم و روش کتابخانه‌ای
- (۲) گام سوم و روش میدانی
- (۳) گام چهارم و روش میدانی
- (۴) گام سوم و روش کتابخانه‌ای

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گام سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات به روش میدانی پژوهشگر با تعدادی از ساکنان یکی از محله‌های قدیمی شهر کرج مصاحبه می‌کند و ضمن توجه به تغییرات جمعیتی به بررسی علت‌های پنهان تغییرات هم می‌پردازد.

- ۳۷- هر کدام از موارد زیر به ترتیب در ارتباط با کدام «سوالات کلیدی در جغرافیا» است؟
- (الف) بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.
- (ب) انسان و روابط متقابل او را با محیط مورد توجه قرار می‌دهد.
- (ج) به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.
- (۱) چه چیز - چه موقع - چه کسانی
- (۲) چرا - چه چیز - چه موقع
- (۳) چه چیز - چه کسانی - چطور
- (۴) چرا - چه کسانی - چطور

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- (الف) بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد ← چه چیز
- (ب) انسان و روابط متقابل او را با محیط مورد توجه قرار می‌دهد ← چه کسانی یا چه کسی
- (ج) به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد ← چطور

- ۳۸- عبارات‌های زیر حاصل تحقیق پژوهشگری است که بر روی «تغییرات جمعیتی شهر X»، مطالعه نموده است. با توجه به مراحل پژوهش جغرافیایی، کدام موارد را می‌توان به ترتیب در گام «اول» و «پنجم» قرار داد؟
- (الف) عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر X در دهه‌ی اخیر چیست؟
 (ب) به نظر می‌رسد وجود خدمات آموزشی، عامل افزایش جمعیت شهر X است.
 (ج) پژوهشگر، با تعدادی از ساکنان یکی از محله‌های قدیمی شهر X مصاحبه می‌کند.
 (د) بین تقاضای نیروی کار در شهر X و جذب جمعیت آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.
- (۱) الف و ب (۲) الف و د (۳) ب و ج (۴) ج و د

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مراحل پژوهش جغرافیایی عبارت است از:
 طرح سؤال و بیان مسئله، تدوین فرضیه، جمع‌آوری اطلاعات، پردازش اطلاعات، نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها
 بررسی عبارات:

- (الف) طرح سؤال و بیان مسئله (مرحله‌ی اول)
 (ب) تدوین فرضیه (مرحله‌ی دوم)
 (ج) جمع‌آوری اطلاعات (مرحله‌ی سوم)
 (د) نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها (مرحله‌ی پنجم)

- ۳۹- موضوع «علت وقوع پدیده گرد و غبار، تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر است.» با کدام یک از سوالات کلیدی در جغرافیا مطابقت دارد؟

- (۱) چرا (۲) چطور (۳) چه کسی (۴) چه چیز

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در پاسخ به پرسش کلیدی «چرا این پدیده به وجود آمده است؟» به دنبال پاسخی هستیم که علت وقوع پدیده را بیان کند. به عنوان مثال «چرا پدیده گرد و غبار به وجود آمده است؟» «به علت تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر»

- ۴۰- درباره‌ی بحران ریزگردها، مواد زیر به ترتیب با کدام سؤال جغرافیا مورد بررسی قرار می‌گیرند؟

- (الف) از بین رفتن باتلاق‌ها
 (ب) وجود ریزگردهای بیش از حد مجاز در هوا
 (ج) بی‌توجهی به تثبیت خاک
 (د) قطع درختان
- (۱) چطور - چه چیز - چه کسی - چطور
 (۲) چطور - کجا - چه کسی - چطور
 (۳) کجا - چه چیز - چرا - چه کسی
 (۴) کجا - چه موقع - چه چیز - چه کسی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
 (الف) از بین رفتن باتلاق‌ها ← چطور؟
 (ب) وجود ریزگردها ← چه چیز؟
 (ج) بی‌توجهی به تثبیت خاک ← چه کسی؟
 (د) قطع درختان ← چطور؟

- ۴۱- چگونه پژوهشگر پی می‌برد، سؤالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر؟
- (۱) براساس میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس
  - (۲) مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم به وسیله مشاهده
  - (۳) مطالعه سابقه و پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران
  - (۴) جمع‌آوری اطلاعات نسبت به موضوع مورد پژوهش

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بر اساس مطالعه سابقه و پیشینه مسئله و موضوع مورد تحقیق و بررسی نتایج به دست آمده از پژوهش دیگران، پژوهشگر مطلع می‌شود که آیا در گذشته روی موضوع مورد نظر پژوهشی صورت گرفته است یا خیر.

- ۴۲- در مرحله‌ی آخر پژوهش جغرافیایی، پژوهشگر چگونه به پاسخ پژوهش دست می‌یابد؟
- (۱) حذف اطلاعات غیرضروری
  - (۲) روش میدانی و کتابخانه‌ای
  - (۳) دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی
  - (۴) تجزیه و تحلیل اطلاعات

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در مرحله‌ی آخر، پژوهشگر با تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله‌ی پژوهش را می‌یابد.

- ۴۳- کدام مرحله در پژوهش جغرافیایی، نقش راهنما را دارد؟
- (۱) تدوین فرضیه
  - (۲) بیان مسئله
  - (۳) جمع‌آوری داده‌ها
  - (۴) پردازش داده‌ها

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تدوین فرضیه، در پژوهش جغرافیایی نقش راهنما را دارد.

- ۴۴- با توجه به شکل روبه‌رو به ترتیب کدام عبارت صحیح و کدام عبارت غلط است؟
- (الف) مربوط به روش میدانی است.
  - (ب) مربوط به عکس هوایی می‌باشد.
  - (ج) در تمام پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
  - (د) با پرسش‌نام در یک روش قرار می‌گیرد.
  - (ه) این تصویر به همراه سالنامه آماری از ابزارهای پژوهشگران در گام چهارم می‌باشد.

(۱) ص - ص - غ - غ - غ (۲) غ - ص - غ - ص - ص (۳) ص - غ - غ - ص - ص (۴) غ - ص - غ - ص - غ

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شکل داده شده تصویر ماهواره‌ای می‌باشد. تصاویر ماهواره‌ای جزء روش کتابخانه‌ای هستند که این روش در تمامی پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تصاویر ماهواره‌ای به همراه سالنامه‌های آماری هر کشور از ابزارهای مورد استفاده پژوهشگر برای تحقیق در گام سوم (جمع‌آوری اطلاعات) می‌باشد.

۴۵- پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

- (الف) نتیجه‌گیری یک پژوهش جغرافیایی به این صورت است: «بین میزان فرسایش خاک در یک منطقه با قطع درختان جنگلی در آن منطقه، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.» کدام پیشنهاد در این باره صحیح است؟
- (ب) چرا پژوهشگر در صورت رد فرضیه یا فرضیه‌های خود نباید دلسرد شود؟
- (۱) با توجه به مسئله فرسایش خاک، از قطع درختان جنگلی در این منطقه جلوگیری شود - چون با تلاش بیشتر می‌تواند به نتیجه برسد.
- (۲) برای جلوگیری از فرسایش خاک، از قطع درختان جنگلی در این منطقه جلوگیری شود. - چون تجربه مفیدی در این کار به دست آورده است.
- (۳) با توجه به مسئله فرسایش خاک، از قطع درختان جنگلی در این منطقه جلوگیری شود - زیرا از طرح دوباره این مسئله جلوگیری می‌شود.
- (۴) برای جلوگیری از فرسایش خاک، از شخم زدن نامناسب خاک این منطقه پرهیز شود - زیرا این پژوهش به کسانی که با این سؤال مواجه شده‌اند پاسخ می‌دهد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- (الف) پیشنهاد مناسب و صحیح: با توجه به مسئله فرسایش خاک، از قطع درختان جنگلی در این منطقه جلوگیری می‌شود.
- (ب) در صورتی که فرضیه یا فرضیه‌های یک پژوهشگر رد شود، پژوهشگر نباید دلسرد شود و پژوهش خود را بیهوده بپندارد. زیرا این پژوهش به کسانی که با این سؤال مواجه شده‌اند پاسخ می‌دهد و از طرح دوباره آن جلوگیری می‌کند.

۴۶- هر یک از عبارات زیر به ترتیب مرتبط با کدام یک از مراحل پژوهش در جغرافیا است؟

- (الف) پس از گام سوم، این گام آغاز می‌شود.
- (ب) این گام در هر پژوهش نقش راهنما دارد و به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود جهت می‌دهد.
- (پ) در این مرحله پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟
- (ت) «اینطور به نظر می‌رسد که افزایش سطح تحصیلات زنان در جوامع در حال توسعه از عوامل کاهش جمعیت در این جوامع می‌باشد.» از مثال‌های مربوط به این گام است.
- (ث) «پژوهشگر، درصد تغییرات مربوط به نرخ بیکاری دو سال اخیر تهران را با روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد.» از مثال‌های مربوط به این گام است.

- (۱) الف) پردازش اطلاعات (ب) طرح سؤال و بیان مسئله (پ) تدوین فرضیه (ت) گام دوم (ث) نتیجه‌گیری
- (۲) الف) جمع‌آوری اطلاعات (ب) تدوین فرضیه (پ) طرح سؤال و بیان مسئله (ت) گام اول (ث) پردازش اطلاعات
- (۳) الف) پردازش اطلاعات (ب) تدوین فرضیه (پ) طرح سؤال و بیان مسئله (ت) گام دوم (ث) پردازش اطلاعات
- (۴) الف) جمع‌آوری اطلاعات (ب) طرح سؤال و بیان مسئله (پ) تدوین فرضیه (ت) گام اول (ث) ارائه پیشنهادها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- (الف) پردازش اطلاعات (ب) تدوین فرضیه (پ) طرح سؤال و بیان مسئله (ت) گام دوم (ث) پردازش اطلاعات

- ۴۷- هر یک از توضیحات و مثال‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از گام‌های پژوهش در جغرافیا است؟
- (ب) پژوهشگر به یکی از روستاهای اطراف رفته و به مصاحبه با اهالی روستا می‌پردازد.
- (ج) پژوهشگر اطلاعات را طبقه‌بندی می‌کند و اطلاعات را تحلیل نموده و مباحث غیرضروری را حذف می‌کند.
- (۱) الف) گام دوم (ب) گام سوم (ج) گام چهارم
- (۲) الف) گام دوم (ب) گام چهارم (ج) گام سوم
- (۳) الف) گام اول (ب) گام دوم (ج) گام سوم
- (۴) الف) گام اول (ب) گام دوم (ج) گام چهارم

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- الف) فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است که مربوط به گام دوم پژوهش یعنی تدوین فرضیه در جغرافیا است.
- ب) جمع‌آوری اطلاعات به دو روش کتابخانه‌ای و روش میدانی می‌باشد که مربوط به گام سوم پژوهش در جغرافیا است.
- ج) مرحله پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات که مربوط به گام چهارم پژوهش در جغرافیا است.

- ۴۸- روستای پالنگان کامیاران در استان کردستان را در نظر بگیرید که در طی گذشت زمان منابع طبیعی مانند خاک و آب، ..... و ..... آن بر نوع اشتغال آن اثر می‌گذارد که این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی ..... در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود.

- (۱) روابط انسانی - ویژگی‌های طبیعی - گسسته
- (۲) سرمایه - نیروی انسانی - پیوسته
- (۳) نوع مصالح ساختمانی - کاهش دما - گسسته
- (۴) منابع معدنی - نوع مصالح ساختمانی - پیوسته

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در یک روستا مانند روستای پالنگان استان کردستان، اگر در نظر گرفته شود که خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی آن بر نوع اشتغال اثر می‌گذارد و بالعکس. این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود.

- ۴۹- در فرایند پژوهش در جغرافیا، کدام اقدام نقش راهنما دارد؟
- (۱) پیشینه پژوهش دیگران (۲) فرضیه‌سازی (۳) نتایج پژوهش دیگران (۴) بیان مسأله

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرضیه پاسخ پیشنهادی و اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است که بستگی به دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی محقق دارد همچنین فرضیه‌سازی که مسیر جمع‌آوری اطلاعات و پژوهش را مشخص می‌کند، نقش راهنما دارد.

۵۰- موضوع تداوم فرورنشست زمین در سال‌های اخیر و بی‌توجهی به تثبیت خاک به‌ترتیب با کدام‌یک از سوالات کلیدی جغرافیا در ارتباط است؟
 (۱) چرا و چه کسی (۲) چرا و چطور (۳) چه چیز و چه کسی (۴) چه چیزی و چطور

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. موضوع «تداوم نشست زمین در سال‌های اخیر» بیانگر علت یا چرایی وقوع پدیده است و بنابراین در ارتباط با سؤال «چرا» می‌باشد. اما موضوع «بی‌توجهی به تثبیت خاک» اشاره به روابط متقابل انسان و محیط دارد که نشانگر اثرات فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی بر محیط است. و بنابراین با سؤال کلیدی «چه کسی» ارتباط دارد.

۵۱- کدام گزینه به‌ترتیب مراحل «دوم» و «سوم» پژوهش در جغرافیا را به درستی نشان می‌دهد؟
 (۱) بیان مسئله - جمع‌آوری اطلاعات
 (۲) طرح سؤال - پردازش اطلاعات
 (۳) تدوین فرضیه - جمع‌آوری اطلاعات
 (۴) جمع‌آوری اطلاعات - پردازش اطلاعات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 مرحله‌ی دوم پژوهش جغرافیایی ← تدوین فرضیه
 مرحله‌ی سوم پژوهش جغرافیایی ← جمع‌آوری اطلاعات

۵۲- با توجه به عبارت زیر، کدام سوالات کلیدی جغرافیا می‌توانند مطرح شوند؟
 «جاده‌ی اسالم در استان گیلان، به علت کولاک و برف شدید بسته شد.»

(۱) کجا - چرا - چه چیز - چه موقع
 (۲) چطور - کجا - چه چیز - چه کسی
 (۳) چرا - کجا - چطور - چه کسی
 (۴) چه کسی - چطور - چه موقع - کجا

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جاده‌ی اسالم در استان گیلان به علت کولاک و برف شدید بسته شد.
 کجا ← استان گیلان - جاده اسالم
 چرا ← کولاک و برف شدید و یخبندان
 چه چیز ← بسته شدن جاده
 چه موقع ← زمستان

۵۳- کدام مرحله در پژوهش جغرافیایی، پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات آغاز می‌شود؟
 (۱) نتیجه‌گیری (۲) پردازش اطلاعات (۳) تدوین اطلاعات (۴) ارائه‌ی پیشنهادها

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله‌ی پردازش شروع می‌شود.

۵۴- کدام گزینه در مورد سؤال جغرافیایی «چطور» درست است؟

- (۱) به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.
(۲) روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد.
(۳) به روند زمانی موضوعات می‌پردازد.
(۴) بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سؤال چطور به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد، «زمینه‌های به وجودآورنده‌ی این پدیده چیست؟» بررسی سایر گزینه‌ها:
(۲) چه کسی / چه کسانی (۳) چه موقع (۴) چه چیز

۵۵- کدام مرحله در پژوهش جغرافیا به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود، جهت می‌دهد؟
(۱) طرح سؤال (۲) پردازش اطلاعات (۳) تدوین فرضیه (۴) جمع‌آوری اطلاعات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است، زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش نقش راهنما را دارد و به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود جهت می‌دهد.